

Warszawa, 15 kwietnia 2020 r.
KL/173/113/DZS/2020

Stanowisko Związku Pracodawców Prywatnych Energetyki, członka Konfederacji Lewiatan do dokumentu Komisji Europejskiej "2030 Climate Target Plan – Inception Impact Assessment"¹

Cele Europejskiego Zielonego Ładu

Zmiany klimatu są najważniejszym wyzwaniem obecnego stulecia. Do 2030 r. globalne emisje gazów cieplarnianych powinny zostać zmniejszone o połowę w porównaniu z obecnymi poziomami, jeśli mamy pozostać poniżej globalnego wzrostu temperatury o 1,5 ° C w stosunku do poziomów sprzed okresu przemysłowego. Jest to próg ustalony przez środowiska naukowe w celu ograniczenia ryzyka nieodwracalnych punktów krytycznych w globalnych ekosystemach.

Związek Pracodawców Prywatnych Energetyki (ZPPE) popiera zaproponowaną przez Komisję Europejską koncepcję Europejskiego Zielonego Ładu mającą **na celu bardziej efektywne wykorzystywanie zasobów i stopniowe przejście na niskoemisyjną gospodarkę o obiegu zamkniętym**. Takie podejście powinno przyczynić się do spowolnienia zmian klimatu, przeciwdziałania utracie różnorodności biologicznej i zmniejszenia poziomu zanieczyszczeń. Pociągnie to za sobą głęboką transformację całej gospodarki we wszystkich jej wymiarach oraz diametralną zmianę nawyków i postaw społeczeństwa. Będzie to związane z przekształceniem **UE w zrównoważone prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych**.

W 2015 r. kluczowym ustaleniem COP21 w Paryżu było utrzymanie wzrostu globalnych średnich temperatur na poziomie poniżej 2°C do 2050 r. i podejmowanie wysiłków na rzecz ograniczenia wzrostu temperatur do 1,5°C. Jako ZPPE mamy pełną świadomość, że osiągnięcie tego celu wymaga fundamentalnych zmian w całej gospodarce, a w szczególności w energetyce. Sektor energetyczny należy do dużych emitentów CO₂, ale też przemysł energochłonny, transport, mieszkalnictwo,

¹ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12265-2030-Climate-Target-Plan?fbclid=IwAR1glwLZbO77yb1ZwasjFEWZddDERpOYA9KcpbJ1qhYhgk1hJhrS0PBL91Q>

rolnictwo i wiele innych sektorów gospodarki przyczyniają się do tworzenia śladu węglowego. Z tego powodu ZPPE uważa za uzasadnione objęcie obowiązkiem redukcji emisji gazów cieplarnianych **wszystkich sektorów i działalności gospodarczej, choć w zróżnicowanym stopniu**. W praktyce oznacza to konieczność wprowadzania rozwiązań, które ograniczają zużycie energii i zwiększają efektywność, a przez to bezpośrednio przekładają się na ograniczenie śladu węglowego.

Zwiększenie celu redukcji emisji CO₂ do 50-55% w 2030 r.

Wiele analiz i szacunków ekonomiczno-finansowych sporządzonych przez europejskich i polskich ekspertów wskazuje, że niezbędne do poniesienia nakłady inwestycyjne związane z transformacją energetyczną będą bardzo wysokie. **Komisja Europejska szacuje, że redukcja emisji CO₂ o 40 proc. do 2030 r. będzie kosztowała 260 mld euro rocznie**. Aby jednakże realizować w sposób efektywny kosztowo i akceptowalny przez społeczeństwo proces transformacji, niezbędne jest **dokonanie pogłębionych, kompleksowych i wielowariantowych ocen wpływu** proponowanych rozwiązań zarówno na poziomie europejskim, jak i na poziomie krajów członkowskich. Punktem wyjścia zatem powinna być identyfikacja, analiza i wybór tych najbardziej pożądanых. Jednocześnie ZPPE stoi na stanowisku, iż UE prowadząc odpowiednie działania dyplomatyczne, politykę handlową, wspierając rozwój i realizując inne strategie polityki zewnętrznej, powinna skłaniać inne kraje do podejmowania analogicznych wysiłków w kierunku redukcji emisji gazów cieplarnianych. Z uwagi na fakt, że UE jest odpowiedzialna za coraz mniejszy odsetek światowych emisji, porównywalne działania i zwiększone wysiłki ze strony innych regionów będą miały kluczowe znaczenie dla realnego sprostania globalnym wyzwaniom związanym ze zmianami klimatu. Tylko wspólnymi działaniami wszystkich krajów zrzeszonych w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych, G7, G20, Światowej Organizacji Handlu oraz innych właściwych forów międzynarodowych możliwa będzie ogólnosiwiatowa mobilizacja do osiągnięcia celów neutralności klimatycznej do 2050 r. oraz jednocześnie ograniczenie występowania takich zjawisk jak np. *carbon leakage*. W tym zakresie kluczowa byłaby zarówno współpraca nad rozwojem międzynarodowych rynków uprawnień do emisji dwutlenku węgla jako kluczowego narzędzia tworzenia zachęt gospodarczych dla działań w dziedzinie klimatu, jak również promocja innowacyjnych rozwiązań oraz wzmocnienie zrównoważonego finansowania. UE powinna również wzmocnić obecne inicjatywy i zaangażować się we współpracę z państwami trzecimi w kwestiach przekrojowych dotyczących klimatu i środowiska.

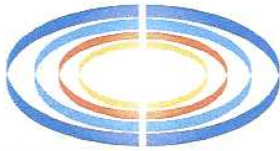

Zwiększenie celu redukcji emisji CO₂ o 50-55% do 2030 r. w stosunku do 1990 r. skutkowałoby dla Polski **zmniejszeniem emisji CO₂ dodatkowo o ok. 40% w stosunku do 2017 r.** – tak istotna zmiana proponowana przez Komisję Europejską wiązałaby się z koniecznością szybkiej przebudowy całej gospodarki, a szczególnie sektora energetycznego (zarówno elektroenergetycznego jak i ciepłowniczego) i wygenerowania inwestycji w skali niemożliwej do sfinansowania przez nasz kraj bez zapewnienia wsparcia europejskiego na adekwatnym poziomie. W Polsce produkcja energii w ponad 80 proc. opiera się na obecnie węglu, co było do tej pory logiczną konsekwencją wykorzystywania krajowych źródeł energii i budowania w oparciu o te źródła bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Rewizja przyjętego celu redukcji emisji CO₂ do 2030 r. na rzecz nowego, bardziej ambitnego, jest zdaniem ZPPE przedwczesna, w szczególności mając na uwadze:

- brak pogłębionej oceny skutków społeczno-gospodarczych, w podziale na poszczególne kraje członkowskie UE, wprowadzenia celu redukcyjnego na poziomie 50-55% do 2030 r.;
- stan zaawansowania rozwoju technologii nisko- i zero-emisyjnych i stopień ich wykorzystania w poszczególnych krajach;
- stan / kształt miks energetycznego w poszczególnych krajach członkowskich wynikający m.in. z decyzji podjętych w przeszłości;
- poziom zamożności poszczególnych społeczności np. w oparciu o stosunek PKB/mieszkańca;
- brak skutecznych rozwiązań przeciwdziałających „ucieczce emisji” (*carbon leakage*);
- uwarunkowania gospodarcze wynikające z pandemii COVID 19 i niepewność co do dalszych, negatywnych jej skutków dla gospodarki europejskiej i światowej;
- brak realistycznego i klarownego planu sfinansowania Europejskiego Zielonego Ładu;
- brak należytego odzwierciedlenia zasady sprawiedliwej transformacji w Europejskim Planie Inwestycyjnym 2021-2030.

Gospodarka o zerowej emisji netto do 2050 r. wymaga olbrzymich nakładów inwestycyjnych, **szacowanych na ponad 200 mld EUR dla sektora energetycznego w Polsce.** Taka skala inwestycji jest z jednej strony niemożliwa do wygenerowania samodzielnie przez Polskę bez znaczącego wsparcia ze środków unijnych, a z drugiej skutkowałaby znaczącym wzrostem cen energii elektrycznej i ciepła,

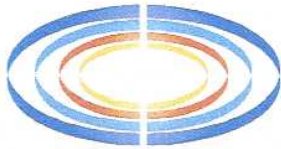
a zatem – brakiem akceptacji społecznej, w szczególności przy stosunkowo wysokiej liczbie odbiorców wrażliwych w Polsce.

Mając na uwadze ogromne wyzwanie cywilizacyjne, jakim jest dążenie do neutralności klimatycznej, regiony i sektory gospodarki najbardziej eksponowane na zmiany potrzebują długofalowego wsparcia w związku z transformacją gospodarczą. Projekt Rozporządzenia Prawo Klimatyczne ustanawiającego ramy dla osiągnięcia neutralności klimatycznej (*European Climate Law proposal*) nie zawiera niestety żadnych istotnych rozwiązań dotyczących sprawiedliwego podziału obciążeń inwestycyjnych pomiędzy państwami członkowskimi zgodnie z zasadą solidarności.

Sprawiedliwa transformacja

ZPPE zgadza się z potrzebą przeprowadzenia transformacji ku innowacyjnej i niskoemisyjnej gospodarce, przy założeniu, że **przed ustanowieniem unijnego wiążącego celu neutralności klimatycznej i trajektorii dochodzenia do tego celu, zostanie utworzony mechanizm sprawiedliwego podziału obciążeń z uwzględnieniem środków kompensujących dla poszczególnych państw członkowskich, których gospodarki są uzależnione od węgla i których PKB/mieszkańca jest niższy od średniej w UE**. Realizacja transformacji energetycznej poprzez osiągnięcie neutralności klimatycznej do połowy tego wieku będzie wykonalna wyłącznie przy uwzględnieniu różnych punktów początkowych i komercyjnej dostępności kluczowych technologii przejściowych.

Mając na uwadze zapisy Konkluzji Rady Europejskiej z grudnia 2019 r., transformacja gospodarcza, w tym w szczególności energetyczna, musi uwzględniać zasadę sprawiedliwego wysiłku redukcyjnego, a wzrostowi ambicji klimatycznych powinno towarzyszyć proporcjonalne zwiększenie realnego finansowania tak ambitnych celów z uwzględnieniem możliwości finansowych poszczególnych państw członkowskich. **Konieczne jest także wprowadzenie kompleksowych rozwiązań i zapewnienie odpowiedniego wsparcia na poziomie wspólnotowym, które zmniejszyłoby bariery i wyrównało szanse pomiędzy państwami członkowskimi o różnym poziomie zamożności**. W dotychczas przedłożonych propozycjach ZPPE nie zauważa przyjęcia takiego podejścia.

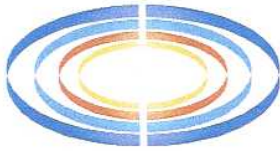
Energetyka odnawialna, w tym morska energetyka wiatrowa

ZPPE uważa, iż w celu osiągnięcia neutralności klimatycznej przez UE do 2050 r. niezbędny jest dynamiczny rozwój energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii.

Długofalową ambicją UE powinno być dążenie do rozwoju opartego na energii odnawialnej. Jak pokazują analizy KE podniesienie celu klimatycznego do 2030 r. do 55% pociągałoby za sobą konieczność znacznie wyższego udziału OZE niż 32% uzgodnione w obecnych ramach do 2030 r. (obecny cel prowadzi do 40–45% redukcji GHG w 2030 r.). Przykładowo: scenariusze dla ścieżki dojścia do neutralności klimatycznej w UE wskazują na konieczność produkcji 400–450 GW energii z wiatru na morzu (OSW) do 2050 r.

Zgodnie z analizami i ocenami KE na podstawie przedłożonych przez kraje członkowskie Krajowych planów na rzecz energii i klimatu (KPEiK), UE nie osiągnie w pełni celu 32% OZE (stwierdzono lukę w wysokości 0,1–1,6 punktu procentowego). Biorąc powyższe pod uwagę, zwiększenie celu OZE do 2030 r. jest konieczne, aby opłacalnie osiągnąć wyższe redukcje emisji gazów cieplarnianych w tymże roku. **Zdaniem ZPPE samo zwiększenie celu redukcyjnego nie wystarczy, a dokładna ocena docelowych założeń i polityk wspierających realizację polityki klimatyczno-energetycznej powinna stanowić integralną część oceny skutków do 2030 r.** Jest to kluczowe, gdyż w miarę wzrostu ambicji klimatycznych i energetycznych UE realizacja i egzekwowanie celów politycznych staną się jeszcze ważniejsze. W tym kontekście ZPPE stoi na stanowisku, iż warta rozważenia byłaby **ponowna ocena obecnego projektu celów redukcyjnych na 2030 r.** W ramach tej oceny należałoby rozważyć zbadanie możliwości silniejszego wdrażania i egzekwowania krajowych wysiłków i włączenie do analizy krajowych celów w zakresie OZE, zadeklarowanych w KPEiK, a także wzmocnienie przepisów wykonawczych mających na celu zapewnienie ich wdrożenia. W ocenie skutków do 2030 r. należałoby ocenić również opcje promowania współpracy regionalnej w zakresie wdrażania energii odnawialnej.

W ostatnich latach na całym świecie **znacznie spadły koszty energii odnawialnej**. Kluczowe znaczenie ma zatem uwzględnienie tych redukcji kosztów w modelowaniu systemu energetycznego wykonanym na potrzeby opracowywanych scenariuszy ścieżki transformacyjnej do 2030 r. Przykładowo: dla energii z wiatru na morzu koszty produkcji spadły o około 65% w ciągu ostatniej dekady. Związane to było m.in. z dynamicznym rozwojem przemysłu, w tym zastosowaniem nowszych technologii stosowanym w konstrukcji turbin (które zwiększają współczynniki wydajności), ulepszeniem łańcuchów dostaw

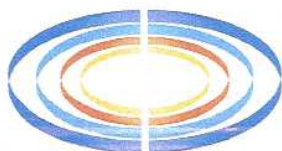
i obniżeniem kosztu kapitału dla inwestorów. Biorąc powyższe pod uwagę ZPPE stoi na stanowisku, iż dokument *2030 Climate Target Plan – Inception Impact Assessment* powinien **zrewidować dotychczasowe założenia dotyczące odnawialnych źródeł energii, w tym morskiej energetyki wiatrowej, w kontekście zakładanych kosztów energii**, aby lepiej dostosować ją do aktualnych danych rynkowych, w tym wyników aukcji OZE.

Należy podkreślić, iż główną przeszkodą we wdrażaniu energii odnawialnej jest obecnie brak inwestycji w sieci przesyłowe w Europie. Ponieważ produkcja energii w przyszłości odejdzie od centrów konsumpcji i będzie opierać się na optymalnych warunkach produkcji (głównie optymalnych lokalizacjach wiatrowych i słonecznych), europejska sieć przesyłowa musi zostać ponownie przeanalizowana i zaprojektowana. **Zdaniem ZPPE zatem konieczna byłoby w konsultowanym dokumencie ocena potrzeb w zakresie infrastruktury**, z uwzględnieniem analizy rozbudowy sieci niezbędnej dla energetyki pochodzącej z wiatru na morzu oraz określenie w jaki sposób priorytety w obecnym prawodawstwie dotyczącym infrastruktury (w szczególności w rozporządzeniu w sprawie TEN-E) odpowiadają scenariuszom wdrażania OZE.

Nie mniej istotną barierą rozwoju energetyki odnawialnej jest system regulacji zawarty w instrukcjach sieciowych (IRiESP i IRiESD) regulujących m.in. zasady bilansowania systemu elektroenergetycznego. Obecnie dominujący w Europie model rynku jest konsekwencją historycznie scentralizowanego systemu zarządzania energią. W swym funkcjonowaniu model rynku energii utrwała paradygmat uprzywilejowanej dla konwencjonalnych elektrowni systemowych alokacji kosztów i redystrybucji wartości.

Zdaniem ZPPE zatem konieczne byłoby w konsultowanym dokumencie **zawarcie wyznaczników dla transformacji modelu rynku energii, w szerokim zakresie uwzględniającym powszechność źródeł rozproszonych, w tym funkcjonujących w realiach kontraktów PPA, a także modelu rynku zapewniającym bilansowanie regionalne (krajowe), bilansowanie wykorzystujące bilansowanie lokalne (np. klastry energetyczne).**

Zdaniem ZPPE ważnym byłoby wskazanie w konsultowanym dokumencie na **występowanie biznesowych synergii między działaniami skoncentrowanymi na transformacji zasad funkcjonowania rynku energii w oparciu o paradygmat uwzględniający lokalne bilansowanie, a rozwojem źródeł rozproszonych, zarówno odnawialnych jak i skojarzonych z produkcją ciepła.**

Ogrzewnictwo i systemy ciepłownicze

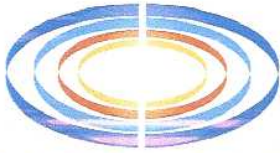
Osiągnięcie zakładanych przez KE redukcji byłoby szczególnie trudne do wykonania w ogrzewnictwie, w tym w systemach ciepłowniczych. Transformacja niskoemisyjna w tym obszarze będzie jednym z największych wyzwań w krajach takich jak Polska, charakteryzujących się najdłuższym sezonem grzewczym, stosunkowo wysokim odsetkiem odbiorców wrażliwych zwłaszcza w tym sektorze i wysokimi kosztami ogrzewania w stosunku do dochodów.

Polski Instytut Ekonomiczny oszacował, że dla realizacji już przyjętych celów klimatycznych **do 2030 r. należy przeprowadzić inwestycje o wartości 558 mld zł**, w tym 83 proc. na termomodernizację budynków ogrzewanych przez ciepło systemowe, 57 mld zł na wymianę źródeł ciepła w ciepłowniach i elektrociepłowniach, 14 mld zł na rozbudowę sieci ciepłowniczych, 169 mld zł na termomodernizację budynków ogrzewanych indywidualnie oraz 235 mld zł na wymiana źródeł ciepła w budynkach ogrzewanych indywidualnie.

Warto pamiętać, że **aktywa trwałe brutto ciepłownictwa koncesjonowanego w Polsce** (Energetyka Ciepła w liczbach 2017 - URE) **sięgają 56 miliardów zł**, zaś aktywa trwałe netto prawie 30 mld zł. **To jest znaczący kapitał, który może istotnie przyczynić się do poprawy jakości powietrza i walki ze smogiem.** Polska zajmuje drugie miejsce w Unii Europejskiej, jeśli chodzi o wolumen sprzedaży ciepła z systemów ciepłowniczych (ok. 60 tys. GWh rocznie), a zainstalowana moc ciepła w tych systemach wynosi 58 tys. MWt. Są to znaczące aktywa, a korzyści środowiskowe z ich lepszego wykorzystania są bezdyskusyjne. Należy jednocześnie podkreślić, że przemyślana koordynacja transformacji sektora ciepłowniczego i wszelkich działań zmierzających do ograniczenia tzw. lokalnej niskiej emisji, na przykład powszechnej termoizolacji, będzie miała największy wpływ na zdrowie i komfort życia mieszkańców Polski.

Transport kolejowy

Zgodnie z polską specyfiką, emisje w sektorach non-ETS stanowiące istotne wyzwanie gospodarcze w perspektywie 2025 i 2030 w większości generowane są przez takie branże jak transport, sektor komunalny oraz rolnictwo. W ocenie ZPPE następuje niespójność raportowa, ponieważ zużycie energii elektrycznej w transporcie kolejowym nie jest klasyfikowane na poziomie branży transportowej. Potwierdza to raport UN (*National Inventory Report*) gdzie wśród paliw zasilających kolej energia

elektryczna w ogóle nie występuje. Emisja CO₂ pochodząca z produkcji energii elektrycznej używanej na potrzeby kolei zasilanej trakcją elektryczną **nie jest dziś klasyfikowana do emisji z branży transportowej**. Przykładowo: emisja CO₂ w 2017 roku w Polsce wyniosła w transporcie 339 000 t, a szacowana emisja CO₂ z kolei elektrycznej wynosi około 2 000 000 t – co wynika ze zużycia energii z sieci na poziomie 2,5 TWh/rok. Emisja na kolei pochodzi zatem w teorii jedynie ze spalania oleju napędowego i paliw stałych.

Biorąc powyższe pod uwagę w świetle potencjalnego zwiększenia celu redukcji emisji CO₂ do 50-55% w 2030 r. ZPPE proponuje **wykonanie analizy związanej ze zmianą klasyfikacji energii elektrycznej używanej na cele transportu**. Przedmiotowa zmiana klasyfikacyjna mogłaby doprowadzić do zwiększenia wagi transportu kolejowego w miksie emisji transportowej, co wpłynęłoby korzystnie na możliwość realizacji celów stawianych przez EU związanych z celami ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i osiągnięciem neutralności klimatycznej przez EU w 2050 r. Ponadto, w przypadku promocji elektromobilności również istotnym elementem byłoby odrębne raportowanie emisyjności energii produkowanej dla zasilania pojazdów elektrycznych w odróżnieniu do całej energetyki. Zdaniem ZPPE branża transportowa może **szybciej w porównaniu do samej energetyki realizować cele związane z redukcją emisji CO₂**. Jednakże te działania nie będą zauważalne w przypadku raportowania emisyjności transportu na poziomie energetyki, a nie transportu.

Skutki społeczno-gospodarcze realizacji podwyższonego celu na 2030

Zdaniem ZPPE **podwyższenie celu redukcji emisji CO₂ do 50-55% będzie miało potencjalne negatywne skutki społeczno-gospodarcze dla krajów o niższym PKB/mieszkańca i z istotnym udziałem paliw kopalnych w miksie energetycznym**. Nie zostały przedstawione przez Komisję Europejską w tym zakresie pogłębione oceny skutków ekonomiczno-społecznych, **co w opinii ZPPE powinno stanowić punkt wyjścia do dyskusji na temat ewentualnej weryfikacji celu redukcyjnego na 2030 r.**

Wojciech Graczyk

Prezes Zarządu

Związku Pracodawców Prywatnych Energetyki

Związek Pracodawców Prywatnych Energetyki

00-727 Warszawa, Ul. Zbyszka Cybulskiego 3,
Tel. + 48 22 55 99 925,
Fax.: +48 22 55 99 910

Członek Konfederacji Lewiatan

LEWIATAN